

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է
«Հայաստանի ավտոապահովագրողների բյուրո»
ԻԱՄ խորհրդի
26/11/2010թ թիվ 26-Լ որոշմամբ

Փոփոխված է 25/01/2011թ թիվ 2-Լ որոշմամբ
22/07/2011թ թիվ 62-Լ որոշմամբ
01/12/2011թ թիվ 77-Լ որոշմամբ
20/12/2012թ թիվ 17-Լ որոշմամբ

«Հայաստանի ավտոապահովագրողների բյուրո»
ԻԱՄ խորհրդի նախագահ

_____ Ներսես Երիցյան

ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է
(վերջին փոփոխությունը գրանցված է)
ՀՀ կենտրոնական բանկում

«27» դեկտեմբերի 2012թ
ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ

_____ Արթուր Զավադյան

ԿԱՆՈՆՆԵՐ RL 1-013

**«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՎՏՈԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ԲՅՈՒՐՈ»
ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՄԻՈՒԹՅԱՆ**

(ԱՊՊԱ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ ԳՈՒՅՔԻՆ ՊԱՏՃԱՌՎԱԾ ՎՆԱՄՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԻ ՈՒ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ, ՓՈՐՁԱԳԵՏՆԵՐԻ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱՐԳԻ, ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ ՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ԵՎ ՈՐԱԿԱՎՈՐՈՒՄԻՑ ԶՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԻ ՈՒ ՀԻՄՔԵՐԻ)

ԲԱԺԻՆ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՑԹՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ 1

ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆ

1. Սույն կանոններով սահմանվում են՝

1) ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական պատահարի հետևանքով գույքին պատճառված վնասների գնահատում (ներառյալ՝ լրացուցիչ և կրկնակի փորձաքննություն) իրականացնող ֆիզիկական և իրավաբանական անձ փորձագետների որակավորման և որակավորումից զրկման կարգը, հիմքերը և պայմանները,

2) փորձագետների հետ կնքվող աշխատանքային և պատվիրակման պայմանագրերին ներկայացվող պահանջները, ինչպես նաև այդ պայմանագրերի՝ Բյուրոյում գրանցման կարգն ու պայմանները,

3) վերանորոգող կազմակերպություններին, դրանց և ապահովագրական ընկերությունների (Բյուրոյի) միջև կնքվող պայմանագրերին ներկայացվող պահանջները, վերանորոգող կազմակերպությունների հետ կնքվող պայմանագրերի գրանցման գործընթացը,

4) գույքային վնասների գնահատման (ներառյալ՝ լրացուցիչ և կրկնակի փորձաքննության) կարգն ու մեթոդաբանությունը,

5) փորձագետների և վերանորոգող կազմակերպությունների կողմից տրված եզրակացություններին (հաշվետվություններին) ներկայացվող պահանջները:

ԳԼՈՒԽ 2

ԿԱՆՈՆՆԵՐՈՒՄ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

2. Սույն կանոններում օգտագործվող հասկացությունները կիրառվում են հետևյալ իմաստով՝

1) **ապահովագրական ընկերություն**՝ «Հայաստանի ավտոապահովագրողների բյուրո» իրավաբանական անձանց միության անդամ ապահովագրական ընկերություն,

2) **Բյուրո**՝ «Հայաստանի ավտոապահովագրողների բյուրո» ԻԱՄ,

3) **Խորհուրդ**՝ Բյուրոյի խորհուրդ,

4) **Գործադիր տնօրեն**՝ Բյուրոյի գործադիր տնօրեն,

5) **գույքային վնաս**՝ ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական պատահարի հետևանքով տուժողի գույքին պատճառված վնաս,

6) **Որակավորման հանձնաժողով**՝ Բյուրոյի խորհրդին կից ստեղծված խորհրդակցական բնույթի որոշումներ կայացնող հանձնաժողով, որի որոշման հիման վրա Բյուրոյի խորհուրդը սույն կանոններով սահմանված կարգով որակավորում է փորձագետներին,

7) **Կոմիտե**՝ վերանորոգող կազմակերպությունների նկատմամբ սահմանված պահանջների՝ այդ թվում տեխնիկական հագեցվածության պահանջների, ինչպես նաև վերանորոգող կազմակերպությունների և փորձագետների հետ կնքված պայմանագրերի համապատասխանությունը ստուգող Բյուրոյում գործող մարմին, որի եզրակացության հիման վրա Բյուրոյի գործադիր տնօրենը գրանցում է վերանորոգող կազմակերպությունների (փորձագետների) հետ կնքված պայմանագրերը,

8) **փորձագետ**՝

ա. ԱՊՊԱ ոլորտում գույքային վնասների գնահատում իրականացնելու համար սույն կանոններով սահմանված կարգով Բյուրոյի կողմից որակավորված իրավաբանական անձ (այսուհետ նաև՝ փորձագիտական կազմակերպություն), որն ապահովագրական ընկերության հետ կնքված պատվիրական պայմանագրի հիման վրա կարող է իրականացնել իր որակավորմամբ թույլատրված գույքային վնասների գնահատում, կամ,

բ. ԱՊՊԱ ոլորտում գույքային վնասների գնահատում իրականացնելու համար սույն կանոններով սահմանված կարգով Բյուրոյի կողմից որակավորված ֆիզիկական անձ (այսուհետ նաև՝ ֆիզիկական անձ փորձագետ), ով ապահովագրական ընկերության հետ կնքված աշխատանքային պայմանագրի հիման վրա կարող է իրականացնել իր որակավորմամբ թույլատրված գույքային վնասների գնահատում,

8.1) **վնասված գույքի փորձաքննության համար զննություն**՝ ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական ընկերությունների կողմից ապահովագրական հատուցումների վճարման, ինչպես նաև Բյուրոյի կողմից Երաշխավորման ֆոնդի միջոցների հաշվին հատուցումների վճարման հետ կապված հարաբերությունները կարգավորող կանոններով նախատեսված դեպքերում տուժողի պահանջով՝ ԱՊՊԱ պատահարի հետևանքով վնասված գույքի զննության ակտ կազմելու նպատակով նշանակված զննություն,

9) **վերանորոգող կազմակերպություն**՝ ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական պատահարների հետևանքով առաջացած գույքային վնասների վերականգնում իրականացնող անհատ ձեռնարկատեր կամ իրավաբանական անձ,

10) **նշանակալից մասնակից**՝ «Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն նշանակալից մասնակցություն ունեցող անձ:

3. Սույն կանոններում օգտագործված այլ հասկացություններն ունեն «Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում կիրառվող նշանակությունը:

ԲԱԺԻՆ 2

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ 3

ՓՈՐՁԱԳԵՏՆԵՐԻ ԵՎ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ

4. Բյուրոն իր ինտերնետային կայքի «Փորձագետներ» բաժնում հրապարակում է փորձագետներին և իր կողմից գրանցված պայմանագրի կողմ վերանորոգող կազմակերպություններին:

5. Ապահովագրական ընկերությունները պետք է ԱՊՊԱ ոլորտում վնասի գնահատում պատվիրելու (հանձնարարելու) համար համապատասխան փորձագետների, իսկ տուժողի ավտոտրանսպորտային միջոցին պատճառված վնասի վերանորոգման համար՝ իրենց ցուցակում ընդգրկված վերանորոգող կազմակերպությունների հետ ունենան սույն կանոնների համաձայն Բյուրոյի կողմից գրանցված պայմանագրեր:

6. Ապահովագրական ընկերությունն իրավունք չունի ԱՊՊԱ ոլորտում գույքային վնասի գնահատում պատվիրել (հանձնարարել) սույն կանոնների համաձայն համապատասխան որակավորում չստացած անձի կամ այնպիսի որակավորված անձի, որի հետ չունի սույն

կանոնների համաձայն գրանցված պայմանագիր: Ապահովագրական ընկերությունն իրավունք չունի ԱՊՊԱ ոլորտում ավտոտրանսպորտային միջոցի վերանորոգում պատվիրել այնպիսի վերանորոգող կազմակերպության, որի հետ չունի սույն կանոնների համաձայն գրանցված պայմանագիր: Ապահովագրական ընկերությունը (Բյուրոն) իրավունք չունի վնասված գույքի փորձաքննության համար զննություն (այդ թվում՝ համատեղ զննության անցկացման դեպքում) պատվիրել (հանձնարարել) սույն կանոնների համաձայն համապատասխան որակավորում չունեցող անձի կամ այնպիսի որակավորված անձի, որի հետ չունի սույն կանոնների համաձայն գրանցված պայմանագիր:

7. Փորձագետների որակավորման և գրանցման փուլը ենթադրում է Հանձնաժողովի (Խորհրդի) կողմից սույն կանոններով համապատասխան փորձագետի համար սահմանված որակավորման պահանջների համապատասխանության ստուգում՝ Խորհրդի կողմից որակավորում և Կոմիտեի կողմից՝ ապահովագրական ընկերության հետ կնքված պայմանագրի պահանջների համապատասխանության ստուգում՝ Գործադիր տնօրենի կողմից պայմանագրի գրանցում: Բյուրոյի կողմից փորձագետների որակավորման փաստը հավաստվում է իր ինտերնետային կայքում վերջիններիս մասին տեղեկատվության հրապարակմամբ: Որակավորված անձի գրավոր պահանջով՝ վերջինիս տրամադրվում է որակավորման փաստը հավաստող տեղեկանք՝ ստորագրված Գործադիր տնօրենի կողմից և հաստատված Բյուրոյի կնիքով: Խորհրդի կողմից արդեն որակավորված փորձագետները, որոնց անվանումները հրապարակված են Բյուրոյի ինտերնետային կայքում, այլ ապահովագրական ընկերությունների հետ պայմանագրեր կնքելու դեպքում անցնում են միայն նրանց հետ կնքված պայմանագրի գրանցման փուլ: Բյուրոյի ինտերնետային կայքում հրապարակված փորձագետների և վերանորոգող կազմակերպությունների վերաբերյալ տվյալների թարմացումները կատարվում են Բյուրոյի կողմից համապատասխան տեղեկատվությունը ստացվելուց հետո՝ 2 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

8. Ավտոտրանսպորտային միջոցներ վերանորոգող կազմակերպությունները Կոմիտեում անցնում են սույն կանոններով նախատեսված դեպքերում վերջիններիս համար սահմանված տեխնիկական հագեցվածության պահանջների համապատասխանության ստուգում և ապահովագրական ընկերության հետ կնքված պայմանագրի պահանջների համապատասխանության ստուգում՝ Գործադիր տնօրենի կողմից պայմանագրի գրանցում:

9. Կոմիտեի կողմից տեխնիկական պահանջների ստուգում անցած վերանորոգող կազմակերպությունները, որոնց անվանումները հրապարակված են Բյուրոյի ինտերնետային կայքում, այլ ապահովագրական ընկերությունների հետ ԱՊՊԱ ոլորտում տեղի ունեցած ապահովագրական պատահարի հետևանքով վնասված ավտոտրանսպորտային միջոցների վերանորոգման պայմանագրեր կնքելու դեպքում անցնում են միայն պայմանագրի գրանցման փուլ:

10. Բյուրոն իր կանոնադրությամբ նախատեսված վերահսկողական միջոցառումների, ինչպես նաև սույն կանոններով նախատեսված ստուգիչ փորձաքննությունների միջոցով մշտապես վերահսկում է փորձագետների, ինչպես նաև այն վերանորոգող կազմակերպությունների կողմից Օրենքով և Բյուրոյի կանոններով սահմանված

պահանջների պահպանումը, որոնց հետ կնքված պայմանագրերը գրանցվել են սույն կանոնների համաձայն:

11. Խորհուրդն իրավունք ունի նախագուշացնել փորձագետին (ինչի մասին Բյուրոն հրապարակում է իր ինտերնետային կայքում), եթե՝

1) ստուգիչ կամ կրկնակի փորձաքննության արդյունքներով կամ դատարանի՝ գործն ըստ էության լուծող ակտով գնահատողի կողմից տվյալ փորձաքննությամբ ստացված վնասի մեծությունը փոփոխվել է ավելի քան 20 տոկոսով՝ բայց ոչ պակաս 40.000 Հայաստանի Հանրապետության դրամից, կամ առնվազն 200.000 Հայաստանի Հանրապետության դրամով (բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նման շեղման արդյունքում ապահովագրական ընկերության կողմից տուժողին հատուցվող կամ հատուցված գումարի չափը փոփոխություններ չի կրում), և այն բողոքարկված չէ կամ բողոքարկման բոլոր փուլերի ավարտից հետո գնահատված վնասի մեծության փոփոխությունը չի գերազանցել սույն ենթակետով սահմանված չափը: Որպես սույն ենթակետով նախատեսված փորձագետի նախագուշացման հիմք հաշվի չեն առնվում այն փորձաքննությունների արդյունքում ստացված վնասի մեծությունների փոփոխության դեպքերը, որոնք իրականացվել են սույն կանոնների 21.2-րդ կետով սահմանված պահանջներին համապատասխան,

2) նրա կողմից խախտվել են իր հետ կնքված պայմանագրի՝ սույն կանոնների համապատասխանաբար 26-րդ կետի 5)-րդ, 6)-րդ, 9)-րդ, 10)-14)-րդ ենթակետերով կամ 48-րդ կետի 2)-րդ, 4)-րդ, 7)-10)-րդ ենթակետերով նախատեսված պահանջները:

11.1. Խորհուրդն իրավունք ունի գրկել փորձագետին որակավորումից (ինչի մասին Բյուրոն հրապարակում է իր ինտերնետային կայքում), եթե՝

1) պարզվում է, որ վերջինս որակավորման կամ գրանցման փուլում ներկայացրել է կեղծ տեղեկություններ կամ փաստաթղթեր,

2) սույն կանոնների 11.2-րդ կետի 1)-ին ենթակետով սահմանված հիմքով փորձագետի որակավորման գործողությունը կասեցնելու ժամկետի ավարտից հետո չեն վերացել կասեցման հիմքերը,

3) Խորհրդի (Որակավորման հանձնաժողովի) հիմնավոր կարծիքով ԱՊՊԱ ոլորտում տվյալ փորձագետի կողմից գույքային վնասների գնահատումը կարող է նպաստել զեղծարարությունների մեծացմանը, ինչպես նաև վտանգել ԱՊՊԱ ոլորտի վնասների փորձաքննությունների գործընթացի անաչառությունը,

4) վերջին 1 տարվա ընթացքում փորձագետի նկատմամբ երկրորդ անգամ է կիրառվում նախագուշացում կամ Խորհրդի (Որակավորման հանձնաժողովի) կարծիքով սույն կանոնների 11-րդ կետով նախատեսված՝ փորձագետի կողմից թույլ տրված խախտման համար նախագուշացման կիրառումը չի համապատասխանում խախտման ծանրությանը կամ չի կարող ապահովել փորձագետի կողմից հետագայում նմանատիպ խախտումների կատարման բացառումը:

11.2. Խորհուրդն իրավունք ունի կասեցնել փորձագետի որակավորման գործողությունը (ինչի մասին Բյուրոն հրապարակում է իր ինտերնետային կայքում), եթե՝

1) պարզվում է, որ նա չի բավարարում սույն կանոններով փորձագետի որակավորման համար սահմանված պահանջներին,

2) Խորհրդի (Որակավորման հանձնաժողովի) կարծիքով ԱՊՊԱ ոլորտում տվյալ փորձագետի կողմից գույքային վնասների գնահատումը կարող է նպաստել զեղծարարությունների մեծացմանը, ինչպես նաև վտանգել ԱՊՊԱ ոլորտի վնասների փորձաքննությունների գործընթացի անաչառությունը,

3) փորձագետը սույն կանոնների 11-րդ կետի 1)-ին ենթակետով նախատեսված դեպքերում բողոքարկել է ստուգիչ, կրկնակի փորձաքննության արդյունքները կամ դատարանի՝ գործն ըստ էության լուծող ակտը:

11.3. Փորձագետի որակավորումը կարող է կասեցվել որոշակի ժամկետով կամ մինչև կասեցման համար հիմք հանդիսացող հանգամանքների վերացումը, բայց բոլոր դեպքերում՝ ոչ ավելի, քան 6 ամիսը: Կասեցման ժամանակահատվածում համապատասխան անձը համարվում է որակավորում չունեցող և նրան չի կարող հանձնարարվել ԱՊՊԱ ոլորտում գույքային վնասների որևէ փորձաքննություն:

11.4. Եթե սույն կանոնների 11-րդ կետով սահմանված կարգով փոփոխվել է փորձագիտական կազմակերպության կողմից գնահատված վնասը կամ խախտվել է փորձագիտական կազմակերպության հետ կնքված պայմանագիրը, ապա փորձագետին նախագգուշացնելու, որակավորումից զրկելու կամ որակավորման գործողությունը կասեցնելու վերաբերյալ դրույթները բացի փորձագիտական կազմակերպությունից տարածվում են նաև այն փորձագետի (փորձագետների) վրա, ով (ովքեր) անմիջականորեն կազմել է (են) փորձագիտական եզրակացությունը (հաշվետվությունը):

11.5. Խորհուրդն ուժը կորցրած է ճանաչում փորձագետի որակավորումը, եթե՝

1) փորձագետը ներկայացրել է համապատասխան գրավոր միջնորդագիր,

2) ֆիզիկական անձ փորձագետը մահացել է,

3) իրավաբանական անձ փորձագետը լուծարվել է կամ անվճարունակ (սնանկ) է ճանաչվել կամ վերակազմակերպվել է, բացառությամբ վերակազմավորման դեպքի, ինչպես նաև միացման դեպքում պահպանվող կազմակերպության և առանձնացման դեպքում՝ այն կազմակերպության, որից առանձնացվել են:

12. Գործադիր տնօրենն իրավունք ունի Կոմիտեի որոշման հիման վրա վերանորոգող կազմակերպության և ապահովագրական ընկերության միջև կնքված բոլոր պայմանագրերը հանել գրանցումից (ինչի մասին Բյուրոն հրապարակում է իր ինտերնետային կայքում), եթե՝

1) վերջին մեկ տարվա ընթացքում առնվազն երկու անգամ վերանորոգող կազմակերպության հետ համագործակցող ապահովագրական ընկերության առաջարկությամբ կամ Բյուրոյի նախաձեռնությամբ իրականացված Բյուրոյի ստուգիչ փորձաքննության արդյունքներով վերանորոգողի կողմից յուրաքանչյուր վնասի գծով հաշվարկված վնասի մեծությունը փոփոխվել է ավելի քան 20 տոկոսով՝ բայց ոչ պակաս 40.000 Հայաստանի Հանրապետության դրամից, կամ առնվազն 200.000 Հայաստանի Հանրապետության դրամով (բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նման շեղման արդյունքում ապահովագրական ընկերության կողմից տուժողին հատուցվող կամ հատուցված գումարի չափը փոփոխություններ չի կրում) կամ Բյուրոյի կողմից պարզվել է, որ վերանորոգող կազմակերպության կատարած ծախսերը մեկ ավտոտրանսպորտային միջոցի վերականգնման համար ուռճացված են եղել ավելի քան 20 տոկոսով՝ բայց ոչ պակաս

40.000 Հայաստանի Հանրապետության դրամից, կամ առնվազն 200.000 Հայաստանի Հանրապետության դրամով,

2) վերջին մեկ տարվա ընթացքում առնվազն երկու անգամ խախտել է Բյուրոյի կողմից սույն կանոններով վերանորոգող կազմակերպության համար սահմանված ցանկացած պահանջի կատարում,

3) Կոմիտեի կարծիքով ԱՊՊԱ ոլորտում տվյալ վերանորոգող կազմակերպության կողմից գործունեության ծավալումը կարող է նպաստել զեղծարարությունների մեծացմանը, ինչպես նաև վտանգել ԱՊՊԱ ոլորտի վնասների փորձաքննությունների և վնասների վերականգնման գործընթացների անաչառությունը,

4) սույն կանոններով նախատեսված այլ դեպքերում:

13. Ապահովագրական ընկերության աշխատակից փորձագետը չի կարող միաժամանակ լինել տվյալ ապահովագրական ընկերության՝ ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական պատահարների առաջացման պատճառների փորձաքննություն իրականացնող փորձագետ:

14. ԱՊՊԱ ոլորտում միևնույն պատահարի գծով փորձագիտական կազմակերպության՝ ԱՊՊԱ գծով վնասի փորձաքննություն իրականացնող աշխատակիցը չի կարող միաժամանակ իրականացնել տվյալ պատահարի պատճառների փորձաքննություն: Այն դեպքում, երբ փորձագիտական կազմակերպությանը ապահովագրական ընկերության կողմից պատվիրակված է և՛ վնասների գնահատումը և՛ պատճառների փորձաքննությունը, ապա միևնույն ապահովագրական պատահարի դեպքում դրանք պետք է իրականացվեն փորձագիտական կազմակերպության տարբեր աշխատակիցների կողմից:

15. Փորձագետները սույն կանոնների համաձայն ստանում են հետևյալ որակավորումներից մեկը կամ միաժամանակ երկուսը՝

1) ԱՊՊԱ ոլորտում անշարժ գույքին պատճառված վնասներ գնահատող փորձագետի,

2) ԱՊՊԱ ոլորտում անշարժ գույքից բացի ցանկացած այլ գույքին պատճառված վնասներ գնահատող փորձագետի:

16. Համաձայնեցված հայտարարագրով հատուցման գործընթացի դեպքում գույքին պատճառված վնասների գնահատումն ԱՊՊԱ ոլորտում իրականացնում է ֆիզիկական անձ փորձագետը, որի հետ ապահովագրական ընկերության կնքած աշխատանքային պայմանագիրը գրանցված է Գործադիր տնօրենի կողմից:

17. Լրացուցիչ և կրկնակի փորձաքննությունը, ինչպես նաև Բյուրոյի նախաձեռնությամբ իրականացվող ստուգիչ փորձաքննությունն իրականացվում է սույն կանոններում արտացոլված սկզբունքների և պահանջների պահպանմամբ:

18. Միևնույն ապահովագրական պատահարի հետ կապված կրկնակի կամ Բյուրոյի կողմից իրականացվող ստուգիչ փորձաքննությունը չի կարող պատվիրվել (հանձնարարվել) տվյալ ապահովագրական պատահարի հետ կապված առաջնային և (կամ) լրացուցիչ փորձաքննություն կամ վնասված գույքի փորձաքննության համար զննություն իրականացրած փորձագետին (փորձագետներին):

19. Ապահովագրական ընկերությունները պետք է ունենան սույն կանոններում սահմանված պահանջներին համապատասխանող և պայմանագրի գրանցման փուլ անցած՝

1) սույն կանոնների 69-րդ կետում նշված յուրաքանչյուր ուղղությունը ծածկող ավտոտրանսպորտային միջոցներ վերանորոգող առնվազն չորս կազմակերպության հետ կնքված պայմանագրեր, որոնցից առնվազն երկուսի գործունեության հասցեն կամ գործունեության հասցեներից մեկը Երևան քաղաքի տարածքում է,

2) անշարժ գույքից բացի ցանկացած այլ գույքին պատճառված վնասների գնահատում իրականացնող առնվազն երեք փորձագետի հետ կնքված պայմանագրեր (որոնցից առնվազն մեկը պետք է լինի ֆիզիկական անձ որակավորված փորձագետ)՝ ապահովելով Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ տարածքում անշարժ գույքից բացի ցանկացած այլ գույքին պատճառված վնասների գնահատման հնարավորությունը,

3) անշարժ գույքին պատճառված վնասի գնահատում իրականացնող առնվազն մեկ փորձագետի հետ կնքված պայմանագիր՝ ապահովելով Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ տարածքում անշարժ գույքին պատճառված վնասների գնահատման հնարավորությունը:

ԲԱԺԻՆ 3

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԿՋԲՈՒՆՔՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ 4.

ԳՈՒՅՔԱՅԻՆ ՎՆԱՍՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԿՋԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

20. Գույքային վնասների գնահատումն իրականացնում է փորձագետը՝ սույն կանոններով Բյուրոյի որակավորմամբ իրեն թույլատրված գործունեության շրջանակներում:

21. Փորձագետը գույքային վնասների գնահատումն իրականացնում է առանձին գրավոր եզրակացություն (հաշվետվություն) կազմելու կամ վերանորոգող կազմակերպության կողմից տրված հաշվետվության վրա իր համաձայնությունն արտահայտող նշում կատարելու միջոցով (համաձայնության վերաբերյալ նշումը կատարվում է փորձագետի (փորձագիտական կազմակերպության իրավասու մարմնի կամ նրա լիազորած անձի) անվան, ազգանվան և ստորագրության (փորձագիտական կազմակերպության ղեկավար՝ նաև վերջինի անվանման և կնիքի (առկայության ղեկավար)) արտացոլմամբ, ինչը նշանակում է որ փորձագետը համաձայն է գնահատված վնասի չափին): Ընդ որում, փորձագետը կարող է սույն կետով նախատեսված համաձայնության վերաբերյալ նշագրումը կատարել միայն վերանորոգող կազմակերպության այնպիսի հաշվետվության վրա, որը համապատասխանում է սույն կանոնների 7-րդ գլխով փորձագիտական կազմակերպության կողմից գույքային վնասների գնահատման հաշվետվությանը (եզրակացությանը) ներկայացվող պահանջներին:

21.1. Փորձագետը (Փորձագետները) վնասված գույքի փորձաքննության համար զննությունն իրականացնում է (են) Ձև 9-ով սահմանված ձևի զննության ակտ կազմելու միջոցով: Ձևնության ակտի անբաժանելի մաս են համարվում վնասված գույքի ընդհանուր համակողմանի գունավոր ֆոտոլուսանկարները, ինչպես նաև զննության ակտում որպես վնասված նշված բոլոր դետալների կամ հանգույցների ֆոտոլուսանկարները, որոնք հնարավոր է լուսանկարել: Ֆոտոլուսանկարները պետք է ներկայացված լինեն գունավոր և բավարար չափով տեսանելի մեծությամբ:

21.2. Տվյալ ապահովագրական պատահարի գծով ապահովագրական ընկերության (Բյուրոյի) կողմից վնասված գույքի փորձաքննության համար գնություն նշանակված լինելու դեպքում առաջնային փորձաքննություն իրականացնող փորձագետը համապատասխան գույքին պատճառված վնասի գնահատման ժամանակ հիմնվում է բացառապես գնության արդյունքում կազմված և Բյուրոյի կանոնների համաձայն բոլոր շահագրգիռ անձանց կողմից ստորագրված գնության ակտի վրա: Ընդ որում այս դեպքում առաջնային փորձաքննություն իրականացնող փորձագետը վնասված և փոխարինման ենթակա հանգույցների կամ դետալների գները որոշելիս և կատարման ենթակա վերանորոգման աշխատանքների գները սույն կանոնների համաձայն հաշվարկելիս հիմք է ընդունում տվյալ գույքի վերանորոգման պայմանագիր կնքելու, իսկ համապատասխան փաստաթղթեր չներկայացվելու դեպքում՝ գնության ակտը կազմելու օրվա դրությամբ առկա համապատասխան գները:

22. ԱՊՊԱ ոլորտում փորձագետների և վերանորոգող կազմակերպությունների կողմից ավտոտրանսպորտային միջոցին պատճառված գույքային վնասների գնահատման և վնասի վերականգնման գործընթացի նկատմամբ նվազագույն պահանջներն են՝

1) եթե տեխնիկապես հնարավոր է և տնտեսապես հիմնավորված (վերանորոգման ծախսերը չեն գերազանցում տվյալ դետալի կամ հանգույցի շուկայական արժեքի 80 տոկոսը) ապահովագրական պատահարի արդյունքում վնասված ավտոտրանսպորտային միջոցի որևէ դետալ կամ հանգույց վերականգնել, ապա պատճառված վնասի չափի մեջ փորձագետը հաշվարկում է այդ դետալի կամ հանգույցի վերանորոգման ծախսերը, իսկ տուժողի կողմից ապահովագրական հատուցման վերանորոգման տարբերակը ընտրելու դեպքում՝ վերանորոգող կազմակերպության կողմից այն վերանորոգվում է: Եթե տեխնիկապես հնարավոր չէ կամ տնտեսապես հիմնավորված չէ (վերանորոգման ծախսերը գերազանցում են տվյալ դետալի կամ հանգույցի շուկայական արժեքի 80 տոկոսը) ապահովագրական պատահարի արդյունքում վնասված ավտոտրանսպորտային միջոցի որևէ դետալ կամ հանգույց վերականգնել, ապա պատճառված վնասի չափի մեջ հաշվարկվում է համանման նոր կամ օգտագործված դետալի, ագրեգատի կամ հանգույցի ձեռքբերման և տեղադրման արժեքը, իսկ տուժողի կողմից ապահովագրական հատուցման վերանորոգման տարբերակը ընտրելու դեպքում՝ վերանորոգող կազմակերպության կողմից ավտոտրանսպորտային միջոցի վրա տեղադրվում է համանման նոր կամ օգտագործված դետալ, ընդ որում՝

ա. մինչև 60.000 կիլոմետր վազք ունեցող՝ մինչև երեք (ներառյալ) տարվա բացառապես ԱՊՀ երկրներում արտադրված ավտոտրանսպորտային միջոցների և մինչև 120.000 կիլոմետր վազք ունեցող՝ մինչև վեց տարվա արտադրության ԱՊՀ երկրներից բացի այլ երկրներում արտադրված ավտոտրանսպորտային միջոցների համար վնասված և փոխարինման ենթակա հանգույցները կամ դետալները փոխարինվում են գործարանային արտադրության նոր հանգույցներով կամ դետալներով, իսկ փորձագետի կողմից կատարված գույքային վնասի հաշվարկման հիմքում արտացոլվում են դրանց արժեքները՝ առանց որևէ մաշվածություն մասհանելու,

բ. երեքից ավելի տարվա կամ 60.000 կիլոմետրից ավել վազք ունեցող, բացառապես ԱՊՀ երկրներում կամ նախկին Խորհրդային Միության երկրներում արտադրված ավտոտրանսպորտային միջոցների, ինչպես նաև վեցից տասը (ներառյալ) տարվա

արտադրության կամ 120.000 կիլոմետրից ավելի վազք ունեցող, բայց տասից ոչ ավելի տարիք ունեցող ԱՊՀ և նախկին Խորհրդային միության երկրներից բացի այլ երկրներում արտադրված ավտոտրանսպորտային միջոցներին պատճառված վնասի գնահատման հիմքում դրվում են գործարանային արտադրության նոր դետալների կամ հանգույցների արժեքները՝ մասհանելով համապատասխանաբար ձև 2-ով կամ 3-ով սահմանված մաշվածության տոկոսները, իսկ վնասված և փոխարինման ենթակա գործարանային արտադրության հանգույցի կամ դետալի բացակայության դեպքում գույքային վնասի հաշվարկման հիմքում արտացոլվում են վնասված և փոխարինման ենթակա հանգույցին կամ դետալին համանունման ոչ գործարանային արտադրության նոր հանգույցի կամ դետալի արժեքը՝ առանց մաշվածության որևէ տոկոսներ մասհանելու: Համապատասխանաբար վերանորոգող կազմակերպությունը վնասված և փոխարինման ենթակա դետալը կամ հանգույցը փոխարինում է համանունման ոչ գործարանային արտադրության նոր հանգույցներով կամ դետալներով:

գ. տասից ավելի տարիք ունեցող ԱՊՀ կամ նախկին Խորհրդային Միության երկրներից բացի այլ երկրներում արտադրված ավտոտրանսպորտային միջոցներին պատճառված վնասի գնահատման հիմքում դրվում են Հայաստանի Հանրապետությունում համանունման ապրանքների երկրորդային շուկայում առկա հնարավորին նույն տարիքի գործարանային արտադրության հանգույցի կամ դետալի արժեքները: Համապատասխանաբար վերանորոգող կազմակերպությունը վնասված և փոխարինման ենթակա դետալները կամ հանգույցները փոխարինում է սույն պարբերությամբ նախատեսված հանգույցներով կամ դետալներով:

դ. եթե սույն ենթակետով նախատեսված ցանկացած դեպքում ապացուցվում է, որ վնասված և փոխարինման ենթակա հանգույցը կամ դետալը եղել է համապատասխան ավտոտրանսպորտային միջոցից տարբերող հնության (ավելի նոր կամ ավելի հին), ապա վնասի գնահատման (վերանորոգման) համար կիրառվում են տվյալ հանգույցի կամ դետալի տարիքին համարժեք տարիքի ավտոտրանսպորտային միջոցների հանգույցների և դետալների գնահատման (վերանորոգման) համար սույն ենթակետի «ա»-ից «գ» պարբերություններով սահմանված կանոնները:

ե. եթե սույն ենթակետով նախատեսված ցանկացած դեպքում փորձագետը ապացուցում է, որ վնասված և փոխարինման ենթակա հանգույցը կամ դետալը եղել է ոչ գործարանային արտադրության, ապա վնասի գնահատման հիմքում դրվում են Հայաստանի Հանրապետությունում համանունման ապրանքների երկրորդային շուկայում առկա հնարավորին նույն տարիքի հանգույցի կամ դետալի արժեքները, իսկ դրանց բացակայության դեպքում՝ գործարանային արտադրության նույն հանգույցի կամ դետալի արժեքները՝ մասհանելով սույն կանոնների համապատասխանաբար ձև 2-ով կամ 3-ով սահմանված համապատասխան մաշվածության տոկոսները բազմապատկած 1,5-ով, իսկ նման տարիքի և տեսակի ավտոմեքենայի մաշվածության տոկոսները «չի կիրառվում» դաշտին համընկնելու դեպքում՝ մասհանվում է տվյալ աղյուսակում սահմանված ամենացածր մաշվածության տոկոսը բազմապատկած 1,3-ով: Սույն պարբերությամբ նախատեսված դեպքում (երբ վնասված և փոխարինման ենթակա հանգույցների կամ դետալների ոչ գործարանային արտադրության լինելն ապացուցվում է վերանորոգող կազմակերպության կողմից) վերանորոգող կազմակերպությունը համապատասխան

հանգույցը կամ դետալը փոխարինում է Հայաստանի Հանրապետությունում համանման ապրանքների երկրորդային շուկայում առկա հնարավորին նույն տարիքի ոչ գործարանային հանգույցներով կամ դետալներով, իսկ դրանց բացակայության դեպքում՝ ոչ գործարանային նոր հանգույցներով կամ դետալներով:

2) այն դեպքում, երբ ավտոտրանսպորտային միջոցին պատճառված վնասի ընդհանուր չափը գերազանցում է մինչև ապահովագրական պատահար տեղի ունենալը տվյալ ավտոտրանսպորտային միջոցի շուկայական արժեքի 80 տոկոսը, ապա գնահատումն իրականացվում է Բյուրոյի խորհրդի հաստատած գնահատման՝ մնացորդային արժեքի մեթոդով՝ ավտոտրանսպորտային միջոցի՝ մինչև ապահովագրական պատահարը շուկայական արժեքից մասհանելով ապահովագրական պատահարից հետո ավտոտրանսպորտային միջոցի մնացորդային արժեքի չափը,

3) փորձագետի կողմից վնասի չափի հաշվարկում ավտոտրանսպորտային միջոցի վերանորոգման հետ կապված աշխատանքների արժեքը պետք է համապատասխանի տվյալ շուկայում ձևավորված համանման վերանորոգման աշխատանքների պատշաճ կատարման համար սովորաբար գանձվող գնին:

4) փորձագետի կամ վերանորոգող կազմակերպության կողմից հաշվարկվող վնասի չափի հաշվարկում ներառվող չնախատեսված կամ թաքնված այլ ծախսերը չեն կարող գերազանցել տվյալ ավտոտրանսպորտային միջոցին պատճառված ընդհանուր վնասի 5 տոկոսը:

5) սույն կետով սահմանված կարգով վնասի գնահատման բոլոր դեպքերում կիրառվում է միջին թվաբանականի մեթոդը՝ որպես հիմք վերցնելով տվյալ միավորի համար առաջարկվող և փորձագետին հայտնի նվազագույն և առավելագույն գները:

6) եթե ավտոտրանսպորտային միջոցի վազքի ցուցիչի հիման վրա տեխնիկապես հնարավոր չէ (չգործելու, վնասված լինելու կամ այլ նմանատիպ պատճառով) վերծանել ավտոտրանսպորտային միջոցի վազքը, ապա այլ ապացույցների բացակայության դեպքում սույն կետով նախատեսված կանոնների կիրառման նպատակով համարվում է, որ տվյալ ավտոտրանսպորտային միջոցի վազքը արտադրման ամսաթվից մինչև հաշվետվության (եզրակացության) կազմման օրը յուրաքանչյուր տարվա համար կազմել է 30 հազար կիլոմետր (ոչ ամբողջական տարվա համար 30 հազար կիլոմետրը չլրացած օրերի